

Nové možnosti rozvoje vzdělávání na Technické univerzitě v Liberci

Specifický cíl A2: Rozvoj v oblasti distanční výuky, online výuky a blended learning

NPO_TUL_MSMT-16598/2022

Úvod do právního systému

Mgr. Iva Kvízová

Financováno
Evropskou unií
NextGenerationEU

Národní
plán
obnovy

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Úvod do právního systému

(Podpůrný materiál pro práci v průběhu semináře)

Pojem práva – právo v objektivním smyslu (veřejné, soukromé) a v subjektivním smyslu

Funkce práva

- vnáší do společnosti řád
- stabilizuje a reguluje společenské vztahy
- garantuje práva a povinnosti, stanovuje sankce za porušení
- normuje žádoucí chování lidí
- stanovuje způsoby výkonu moci ve společnosti

Právní normy – obecně závazná pravidla stanovená státní mocí (příkazy, zákazy, dovolení) měly by být závazné, obecné, formálně účinné a vynutitelné

Rozdělení právních norem podle právní síly

- ústava, ústavní zákony, mezinárodní úmluvy (Úmluva o právech dítěte)
- zákony
- nařízení vlády
- vyhlášky ministerstev, krajů, obcí

Úkol: Zkuste si zformulovat svoji právní normu

Přesné znění právního předpisu je otištěno ve **Sbírce zákonů** nebo ve **Věstníku ministerstva školství mládeže a tělovýchovy** (dále MŠMT). Vždy musíme znát úpravy právních norem (novelou, doplňkem, úpravou) – pracujeme s posledním, **platným zněním**.

Členění právního systému

- právo soukromé – veřejné – hmotné – procesní

Systém práva

- právo ústavní, správní, finanční, občanské, obchodní, pracovní, rodinné, trestní

Úkol: Vyjmenujte státní symboly

Úkol: Pokuste se vyjmenovat některá základní lidská práva a svobody

Školské zákony

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů

školský zákon (dále „ŠZ“) stanovuje **zásady a cíle vzdělávání** (§ 2 ŠZ)

Objekty výchovného působení

- dítě, mládež, mladiství, dospívající, mladí lidé

Vzdělávání dle zákona je veřejnou službou a uskutečňuje se v každé škole a školském zařízení podle **školních vzdělávacích programů**. Školy zpracovávají své školní vzdělávací programy podle **rámcových vzdělávacích programů** schválených MŠMT (§ 3 – 6 ŠZ)

Školy a školská zařízení jsou zapsány ve **školském rejstříku**. Zápisem do rejstříku škol a školských zařízení vzniká právnické osobě právo poskytovat vzdělávání a školské služby a vydávat příslušné doklady o vzdělávání. Zápis je podmínkou pro nárok na přidělování finančních prostředků.

Školy a školská zařízení tvoří vzdělávací soustavu

Školské subjekty - školy

- mateřská škola – poskytuje dětem předškolní vzdělávání
- základní škola – poskytuje žákům základní vzdělávání
- střední škola (učiliště, střední odborné učiliště, gymnázium, střední odborná škola) – poskytuje žákům střední vzdělávání, po jehož úspěšném ukončení mohou získat střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem nebo střední vzdělání s maturitní zkouškou. Zvláštním typem je konzervatoř, základní umělecká škola, jazyková škola
- speciální škola – pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami
- vyšší odborná škola – poskytuje studentům po maturitě vyšší vzdělání (titul DiS)
- vysoká škola - **Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách**

Školské subjekty - školská zařízení

- zařízení zájmového vzdělávání – střediska volného času, školní družiny, školní kluby
- školská výchovná a ubytovací zařízení – domovy mládeže, internáty, školy v přírodě
- školská poradenská zařízení – pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra
- zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků – pedagogická centra
- zařízení školního stravování
- školská účelová zařízení – zařízení praktického vyučování, technické služby

Některé další subjekty pracující s dětmi a mládeží

- nestátní neziskové organizace (NNO)
- organizace dětí a mládeže (Skaut, Pionýr, Sokol)

- občanská sdružení pracující s dětmi a mládeží (sdružení rodičů a přátel školy)
- obecně prospěšné společnosti (OPS)
- účelová zařízení církví a náboženských společenství
- nadace a nadační fondy

Na podporu NNO vypisuje dotované programy MŠMT, ministerstvo vnitra, orgány veřejné správy atd. Aktivitami volného času se dále zabývají obce a různí organizátoři a provozovatelé volnočasových aktivit na komerčním základě.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání, výchovná a ubytovací zařízení

Vyhláška č. 74/2005 o zájmovém vzdělávání, Vyhláška č. 108/2005 Sb., o školských výchovných a ubytovacích zařízeních a školských účelových zařízeních

V zařízeních výchovy mimo vyučování se od vzdělávacího procesu ve školách liší - je rozvolněný, více přizpůsobený skutečným zájmům a není společensky stanovenou povinností.

- školní družina (ŠD)
- školní klub (ŠK)
- středisko volného času (SVČ, dům dětí a mládeže, stanice zájmových činností)
- domov mládeže
- dětský domov

Pedagogičtí pracovníci

Předpoklady pro výkon činnosti pedagogického pracovníka upravuje **Zákon č.563/2004 SB., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.**

Pedagogickým pracovníkem je ten, kdo vykonává přímou vyučovací, výchovnou, nebo pedagogicko-psychologickou činnost přímým působením na vzdělávaného (např. jsou to vychovatelé nebo pedagogové volného času).

Předpokladem pro výkon pedagogického pracovníka je:

- plná způsobilost k právním úkonům
- odpovídající odborná kvalifikace
- bezúhonnost
- zdravotní způsobilost
- př. zkouška z českého jazyka

Jeho pracovní doba je 40 hodin týdně. **Nařízením vlády č. 75/2005 Sb., kterým se stanoví rozsah vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti** se pedagogickým pracovníkům stanovuje konkrétní rozsah této přímé pedagogické činnosti.

Pedagogičtí pracovníci mají po dobu výkonu své pedagogické činnosti povinnost dalšího vzdělávání (§ 24 odst. 1 zákona č. 563/2004 Sb.).

Profil pedagogického pracovníka, vykonávajícího přímou výchovnou činnost, se liší podle specifika jednotlivých zařízení.

- vychovatel/ka školní družiny
- vychovatel/ka školního klubu
- pedagog volného času ve středisku volného času
- pedagogický pracovník domova mládeže

Úkol: zhodnoťte své vlastnosti pro výše uvedené funkce, o kterých vlastnostech se domníváte, že jsou na odpovídající úrovni, které je třeba dále rozvíjet a prohlubovat.

Vedení dokumentace škol a školských zařízení

Školy a školská zařízení zařazená do rejstříku škol a školských zařízení vedou podle povahy své činnosti dokumentaci stanovenou § 28 školského zákona

Formální úprava (jednotnost, datace, podpis, razítko, přepisování, bělení, nelze psát tužkou)

- stručnost, jasnost, konkrétnost informací
- validita (= pravdivost, ověřitelnost)
- ochrana proti zneužití (osobní údaje)
- archivace, skartace (skartační řád)

Každé školské zařízení si vytváří svůj vlastní **vzdělávací program**, ve kterém je zachyceno plánování, průběh výchovného působení, jeho obsah, kompetence (schopnosti, dovednosti, postoje), které účastníci vzdělávání získávají a způsob hodnocení. Vzdělávací program zpracovávají školská zařízení většinou na období jednoho vzdělávacího cyklu (dlouhodobý plán) který dále rozpracovávají do plánů ročních, měsíčních, týdenních atd.

Řešení stížností

- forma
- anonymní stížnost
- přijímání a evidence stížností
- zásady při jednání

Problematika bezpečnosti a ochrany zdraví (BOZ)

Znalost všeobecných zásad bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a bezpečnostních předpisů je neoddělitelnou součástí kvalifikace v daném oboru (často jde i o život).

- **ŠZ** (bezpečnost ve školách a školských zařízeních: § 29), **Metodický pokyn Čj. 37014/2005-25, k zajištění BOZ dětí, žáků a studentů**
- **zákon 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví**
- **zákon č. 65/1965 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů** (povinnost vyhledávání, posuzování a zhodnocení rizik: § 132)
- **občanský zákoník** (povinnost dohledu nad nezletilými: § 422, 164 odst. 1 písm. h) ŠZ)

Prostředí

Základními požadavky jsou

- bezpečnost
- snadné udržování pořádku a čistoty
- dostatek prostoru
- přiměřené vybavení odpovídajícím nábytkem a dalším zařízením
- splňování estetických kritérií
- inspirace pro sociální kontakty a komunikaci

Problematika hygieny

- **Vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých**
- **Vyhláška č. 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti**
- **Vyhláška č. 108/2001 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na prostory a provoz škol, předškolních zařízení a některých školských zařízení**

Primární prevence

- **Metodický pokyn Čj. 28 275/2000-22, k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení**
- **Metodický pokyn Čj. 20 006/2007-51, k primární prevenci sociálně-patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních**

Řád školského zařízení – školní řád (škola), vnitřní řád (školské zařízení)

Povinný obsah (§ 30 odst. 1 písm. a) až d) ŠZ) - upravuje zejména:

- podrobnosti k výkonu práv a povinností žáků, studentů a jejich zákonných zástupců
- podrobnosti o pravidlech vzájemných vztahů s pedagogickými pracovníky (dále specifikováno v § 21a 22 ŠZ)
- provoz a vnitřní režim zařízení
- podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví, ochrany před sociálně patologickými jevy, před projevy diskriminace, násilí
- podmínky zacházení s majetkem školského zařízení ze strany žáků (studentů)
- vydává ředitel (§ 30 odst. 1 ŠZ)

- musí být zveřejněn na veřejně přístupném místě (§ 30 odst. 3 ŠZ)
- musí být prokazatelně seznámeni zaměstnanci a žáci, informováni a zákonní zástupci (§ 30 odst. 3 ŠZ)
- měl by být formulován jednoznačně, srozumitelně, formálně správně
- měl by být vynutitelný
- měl by být vyrovnaný (obsahovat práva a povinnosti)

Úkol: Zhodnoťte **vnitřní řád** školského zařízení (školní družina, domov mládeže apod.), kde pracujete (popř. sami vyberte - např. weby škol, školských zařízení) a vytvořte strukturovaný dokument podle těchto hledisek:

- obsahový soulad jednotlivých částí vnitřního řádu s příslušnými právními normami (§ 30 odst. 1 písm. a) až d) školského zákona)
- jednoznačnost formulací
- srozumitelnost pro všechny uživatele (žák, rodič, učitel, veřejnost apod.)
- vymahatelnost (sankce v případě porušení)
- vyváženost (např. rozsah práv x povinností)

Do úvodu vložte obsah, dále uveďte důvod svého výběru (jednoduše charakterizujte zvolený subjekt – např. součást jiného/samostatný subjekt, velikost, lokace, pracujete/nepracujete tam apod.).

V závěru bodově shrňte své poznatky a pokuste se přeformulovat vámi vybraný krátký úsek tohoto vnitřního řádu tak, aby při zachování jeho obsahu působil na čtenáře příznivěji (méně restriktivně).

Uveďte použitou literaturu.

Nedílnou přílohu práce musí tvořit kopie příslušného vnitřního řádu.

Seminární práce (titulní strana)

Jméno a příjmení vyučujícího	Mgr. Iva Kvízová
Název předmětu	Úvod do právního systému
Název seminární práce	Zhodnocení vnitřního řádu.....
Jméno a příjmení studujícího	.....
Studijní obor	.....
Ročník	.....
Datum odevzdání práce	.....
Prohlášení o samostatném vypracování	.....